

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Trangölamyren och Stora Trangölen.

Foto: © Henry Stahre

Beverandeplan för Natura 2000-området Trangölamyren SE0230375

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Syftet är att hejda utrotningen av djur och växter samt att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Utpekandet av Natura 2000-områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att bevara de utpekade värdena i områdena långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar i vårt land regelbundet cirka 60 av de fåglar som listas i bilaga 1 i fågeldirektivet.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta görs i särskilda bevarandeplaner, men beskrivningen kan också ingå i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen finns en beskrivning av området med bevarandesyfte och bevarandemål för de naturtyper och arter som ska bevaras, och det ska framgå hur skyddet kan bidra till en gynnsam Bevarandestatus och bevarandetilstånd för naturtyperna och arterna. Även bland annat hot mot Natura 2000-området och behov av bevarandeåtgärder, till exempel skydd eller skötsel, ska beskrivas. Bevarandeplanen underlättar förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken genom att den ger viktig information om området till bland annat markägare, myndigheter, exploatörer och naturvårdsförvaltare.

Bevarandeplanen utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Det gäller även för de bevarandeåtgärder och den naturvårdsskötsel som kan krävas för att bevara värdena, i den mån markägare eller andra brukare inte har möjligheten eller skyldigheten via andra lagar eller avtal att göra detta (till exempel miljöersättningar). Bevarandeplanen revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras - den är ett "levande dokument". Det gör det möjligt för alla att bidra med ny kunskap och synpunkter genom att kontakta Länsstyrelsen.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Framtida naturvårdsarbete kan komma att leda till ytterligare ny kunskap som i sin tur kan leda till behov av justeringar av Natura 2000- områdets gränser, naturtyper eller arter. Vid förvaltning och tillståndsprövning är det viktigt att utgå från de befintliga värdena, inte bara de regeringsgodkända, varför det är av vikt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit bli regeringsgodkända ännu.

Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av till exempel skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, till exempel skyddsbeslut för naturreservat. Reglerna enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller i Natura 2000- områden.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön eller utpekade arter i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön eller utpekade arter i området. Det är påverkan på de naturmiljöer och/eller arter som skyddas i området som är grunden för prövningen oavsett var källan till störningen ligger geografiskt. Detta regleras i miljöbalken (7 kap 27-29§§). Tillståndskravet aktualiseras när en verksamhet eller åtgärd kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt, det vill säga när det finns risk för skada. Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i Natura 2000-området behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls dock samråd med Skogsstyrelsen istället. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

För verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för naturvårdsskötsel och naturvårdsförvaltning av ett Natura 2000-område, i syfte att långsiktigt bevara de naturtyper och/eller arter som skyddas, krävs inte tillstånd.

Innehåll

	Sida
Området Trangölamyren (Östgötaleden)	5
3160 - Myrsjöar.....	9
7140 - Öppna mossar och kärr	10
9010 - *Taiga.....	12
91D0 - *Skogsbevuxen myr.....	13
Dokumentation	15

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0230375 Trangölamyren (Östgötadeln)

Kommun: Ydre

Områdets totala areal: 57,1 hektar

Markägareförhållande: Statligt

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-19

Regeringsbeslut, historik:

Regeringen föreslår att området är av gemenskapsintresse (pSCI): 2004-04

Fastställts som ett område av gemenskapsintresse (SCI): 2005-01

Regeringen förklarar området som ett särskilt bevarandeområde (SAC): 2011-03

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

3160 - Myrsjöar

7140 - Öppna mossar och kärr

9010 - *Taiga

91D0 - *Skogsbevuxen myr

*) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura 2000-bevarandearbete.

Området Trangölamyren (Östgötaleden)

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper och arter som förekommer i området.

Prioriterade bevarandevärden:

Inom Natura 2000-området prioriteras naturtypen öppna mossar och kärr (7140) samt naturtypen skogsbevuxen myr (91D0). Naturvärden som ska bevaras och utvecklas i området är den öppna mossen med utpräglade drag med en riklig förekomst av snip. Även naturvärden knutna till död ved samt äldre träd ska prioriteras.

Motivering:

Natura 2000-området Trangölamyren är ett för södra Sverige stort och relativt opåverkat myrmarkskomplex med en rik flora och fauna. Området storlek och den ovanliga vegetationstypen tuvulltallmosse gör myren extra unik och skyddsvärd.

Prioriterade åtgärder:

I Natura 2000-området prioriteras framtagning av ett bättre kunskapsunderlag för området.

Naturvärden kopplade till träd behöver ett långsiktigt reglerat skydd och skötsel.

Beskrivning av området

Trangölamyren utgörs av en tilltalande myrmosaik som sträcker sig över länsgränsen från Jönköping in i Östergötlands län. De högsta delarna når strax över 280 meter över havet. Mossen är bevuxen med tall och lågvuxna späda björkar. De centrala delarna är öppna och domineras växelvis av skvattram och ljung i fältskiktet medan vitmossearter breder ut sig i bottenskiktet. På en del av mossen finns en för landet ovanlig vegetationstyp, tuvulltallmosse. Mosseytorna skiljs åt av vida kärrdrag, där det bredaste mäter mer än 200 meter. Vegetationen är i huvudsak fattig med vitmossa och starr. I vissa partier finns inslag av mer krävande arter och på några ställen är drågen utpräglade rikkärr med riklig förekomst av snip. De västliga arterna myrlilja och klockljung växer tillsammans med kallgräs i de flacka kärren och röd glansvitmossa finns i bottenskiktet.

På den östra sidan av mossen, vid utloppet från myrmarken, finns en gransumpskog med relativt stort inslag av senvuxna granar tillsammans med en och annan låga. I skogen förekommer bland annat gammelgranslav, kattfotslav och långflikmossa. På flera ställen har tjäder och orre observerats. Hela myren är mycket rik på älgstigar samt legor och området är flitigt använt för jakt vilket syns på den rikliga förekomsten av älgstign. Området är även kulturhistoriskt intressant då det i Trangölen har påträffats en stockbåt.

Vad kan påverka området negativt

Naturtyps- och artspecifika hotbilder preciseras under respektive naturtyp och art.

Gemensamt för alla "skogsnaturtyper" (9010 och 91D0):

-Exploatering i eller i anslutning till området.

-Avverkning, röjning, gallring utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet av intresse. Undantag kan finnas där åtgärden syftar till att utveckla något annat naturvärde.

-Produktionshöjande åtgärder i skogsbruket, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.

-Tillförsel av kalk eller aska. Kan ge skador på vegetationen, främst områdets mossor och lavar.

-Dikning och större markskador inom eller i anslutning till området. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras.

-Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet.

-Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.

-Brist på naturlig störning. Arter förekommer ofta bara i vissa stadier i skogens utveckling. Om den naturliga dynamiken uteblir kan det få som följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller särskilt brand som verkar över stora ytor, men andra viktiga dynamiska processer är översvämning, vind, påverkan av däggdjur och angrepp av insekter och svamp.

-Viltbetesskador. Onaturligt höga stammar av älg och annat hjortvilt som kan förhindra förnygring av vissa trädslag.

- Främmande (invasiva) arter som har potential att skada eller konkurrera ut den lokalt naturliga florans och faunan.

Områdets bevarandeåtgärder

Art- eller naturtypsspecifika åtgärder preciseras under respektive naturtyp.

Reglering av skydd och skötsel:

I och med att området är Natura 2000-område krävs samråd med Länsstyrelsen eller Skogsstyrelsen vid avverkningar och röjningar som kan påverka naturvärdena negativt, även huggningar av enstaka värdefulla träd eller bortförsel av grov död ved. Vid samråd som rör skogsbruksåtgärder i skog kontaktas Skogsstyrelsen. Idag är delar av området skyddat genom att markägaren har avsatt skogen inom ramen för sina frivilliga

avsättningar. Eftersom det idag inte finns något annat skydd av trädvärdena samt att de typiska arterna inom Natura 2000-området är beroende av äldre träd och död ved ("naturlig utveckling" av skogen), bör Länsstyrelsen utreda om Natura 2000-området Trangölamyren kan få ett förstärkt skydd. Området är lämpligt att skydda genom en långsiktigt hållbar förvaltning av trädvärdena vilket kan resultera i ekonomisk kompensation för markägaren.

Markavvattning är åtgärder som utförs för att avvattna mark, för att sänka eller tappa ur ett vattenområde eller för att skydda mot vatten om åtgärderna syftar till att varaktigt öka en fastighets lämplighet för något visst ändamål. Markavvattning kräver alltid tillstånd (11 kap. 13 § miljöbalken). I Östergötland är det dessutom förbjudet att avvattna mark vilket medför att man även behöver söka en dispens från det generella markavvattningsförbudet. Ansökan om dispens och tillstånd till markavvattning prövas i normalfallet av Länsstyrelsen.

Strandskyddets syfte är att bevara allmänhetens tillgänglighet samt växt- och djurlivet vid stränderna. Strandskyddet gäller vid hav, sjöar och vattendrag enligt 7 kapitlet 13 § i miljöbalken. Det generella strandskyddet omfattar land och vattenområden 150 meter från strandlinjen vid normalt vattenstånd. Det är inte tillåtet att göra något som försämrar livsvillkoren för växter och djur eller begränsar allmänhetens tillträde till det strandskyddade området. Under vissa förutsättningar och i vissa fall kan dispens ges för en åtgärd som strider mot förbudet i strandskyddslagstiftningen.

Bevarandeåtgärder:

All mark inom Natura 2000-området ska lämnas till naturlig utveckling. På grund av mänsklig påverkan som till exempel ökat nedfall eller tillförsel av näringsämnen, utdikning, utebliven skogsbrand samt högt eller ensidigt betestryck från klövvilt kan ändå viss skötsel utav området vara aktuellt. Om det finns tidigare betade eller hävdade delar av myren behöver även dessa fortsattsättningsvis hävdas för att inte växa igen.

På grund av högt betestryck från klövvilt kan det behövas åtgärder som förbättrar återväxten av lövträd inom hela området.

För att stärka naturvärdena inom områdena samt bidra till ett mindre intensivt skogsbruk kring Natura 2000-områdena bör myndigheterna (främst Skogsstyrelsen) informera om och främja användandet av gröna skogsbruksplaner, hyggesfritt skogsbruk, skogscertifiering eller frivilliga avsättningar i angränsande marker.

Tabell 1: En generell sammanställning av bevarandeåtgärder omnämnda i den aktuella bevarandeplanen.

Bevarandeåtgärd	När	Var	Prioritet
Röjning av igenväxning, eller utglesning av träd (utan höga naturvärden)	Vid behov	Naturtypen 7140	1
Naturvårdsbränning	En gång inom fem år därefter med ett intervall på 20 till 50 år.	Lämpliga delar av naturtypen 9010 och annan naturtyp	2
Förbättra kunskapsunderlaget	Inom tre år	Hela Natura 2000-området	1
Utreda och fastställa långsiktigt skydd av naturvärden knutna till träd	Inom tre år	Hela Natura 2000-området	1

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Bevarandestatus beskriver läget för naturtyperna i landet som helhet, medan *bevarandetillståndet* beskriver aktuellt läge inom Naturaområdet. Dessa beskrivs närmare under respektive naturtyp och art längre fram i planen. Här redovisas en sammanställning av bevarandetillståndet inom området.

Tabell 2 Naturtypsareal och förekomst av Natura 2000-arter (ej fåglar) inom Natura 2000-området. *) = Prioriterad art eller naturtyp i EU:s Natura2000-bevarandearbete.

Naturtyp/art	Hektar/Förekomst	Bevarandetillstånd
3160 - Myrsjöar	1,2	Okänt
7140 - Öppna mossar och kärr	18,2	Okänt
9010 - *Taiga	4,9	Okänt
91D0 - *Skogsbevuxen myr	24,6	Okänt/Otillfredsställande
Total areal	59,1	

Uppföljning

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000-naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

3160 - Myrsjöar

Arealen 1,2 hektar är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturliga sjöar och småvatten med relativt näringsfattigt vatten brunfärgat av torv eller humusämnen och ett naturligt lågt pH. Vegetationen är gles och ofta bestående av flytbladsväxter och akvatiska mossor. Stränderna består i huvudsak av myrvegetation d v s gles starr och flytande vitmossebestånd som i regel bildar gungfly. Naturtypen omfattar stranden upp till medelhögvattenlinjen.

Myrsjöar är normalt relativt små (ofta <10 hektar) och förekommer i hela landet, framför allt på organogena och näringsfattiga jordar i myrrika områden samt i skogslandskapet.

Myrsjöarna är naturligt lågproduktiva och vattnet är påverkat av humussyror, naturligt surt och brunfärgat. Även sjöar med lång omsättningstid (den tid vattnet stannar i sjön) som har klarare vatten men där typiska arter, strukturer och funktioner förekommer ingår också i naturtypen.

Myrsjöar som är påverkade av förorening och ökad humusbelastning ingår i naturtypen eftersom sjöns karaktär ofta består. Sjöar som sedan länge varit sänkta eller dämnda och upprätthåller vattenståndsfuktuationer med naturlig säsongsvariation ingår i naturtypen. Sjöar som är strakt påverkade av reglering eller dikning är normalt inte naturtyp eftersom strukturer och funktioner då är skadade.

Bevarandemål

Arealen av Myrsjöar (3160) ska vara minst 1,2 hektar. Den hydrologiska regimen ska vara naturlig. Det ska finnas en naturligliknande vattenståndsvariation som skapar en variation av strandmiljöer med hög biologisk mångfald. Halten av näringsämnen ska vara naturligt låg (oligotrof). Sjön ska ha en naturlig strandzon och närområde det vill säga opåverkad av dikning, negativ vattenstandsreglering och skoglig kontinuitet i anslutande skog.

Fri konnektivitet (fria vandringsvägar och flöde) mellan anslutande vattensystem ska finnas, eftersom det är nödvändigt för de vattenlevande arternas spridning och fortlevnad. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom grupperna insekter och kärlväxter.

Vad kan påverka negativt

-Reglering påverkar vattennivåer och fluktuationer. Överdämning och/eller låga vattenstånd kan leda till erosion, försumpning och/eller igenväxning i strandzonen. Regleringskonstruktioner utgör dessutom ofta vandringshinder.

-Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrens-förhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering.

-Exploatering av strandområdet är negativt för möjligheten att upprätthålla naturliga strandmiljöer och riskerar att öka framtida efterfrågan om översvämningsskydd.

-Utsläpp av föroreningar från punktkälla, till exempel avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet riskerar att försämra vattenkvaliteten.

-Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. Kalkning av naturligt sura (icke antropogent försurade) tillflöden och sjöar påverkar förutsättningarna för de arter som är anpassade till naturligt sura förhållanden.

-Infrastrukturanläggningar kan orsaka grumling och utsläpp av miljöfarliga ämnen i diken och vattendrag uppströms. Broar och vägtrummor över in- och utflöden kan orsaka vandringshinder.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen myrsjöar återfinns i hela landet med tyngdpunkt i den boreala regionen. I jämförelse med andra vattendrag är myrsjöarna mindre känsliga för mänsklig påverkan. Påverkan på naturtypen är dessutom generellt låg och naturtypen är utbredd och talrik. Den samlade förekomstarealen i hela landet är idag 1 607 kvadratkilometer och sammanvägt ansågs statusen (2013) vara tillräcklig för att uppnå långsiktigt gynnsam Bevarandestatus.

Bevarandetillståndet för naturtypen i Trangölamyren är idag okänt eftersom kunskapsunderlaget inte är tillräckligt. En viss påverkan i vattendraget finns sedan tidigare uträtningar av anslutande bäckar (numera diken) huruvida detta eller andra faktorer påverkar vattendraget negativt är inte bedömt.

7140 - Öppna mossar och kärr

Arealen 18,2 hektar är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen är heterogen och omfattar fattiga till intermediära (ombrotrofa och minerotrofa), öppna eller mycket glest trädbevuxna myrar. De myrtyper eller myrelement som kan inkluderas är plana eller svagt välvda mossar och tillhörande lagg-kärr, nordlig mosse, plana till lutande kärr samt torvbildande mader (sumpkärr). Torvtäcket är normalt minst 30 centimeter djupt men torven kan vara tunnare i unga myrar. Gungflyn, mjukmattegolvet med vanligen mossrik vegetation som på grund av luftvävnad i rotsystemet flyter på vatten eller lös gyttja, ingår oavsett torvdjup.

Morfologiska strukturer i torven är sällsynt och utgörs i så fall av mindre tuvbildningar. Det högre trädskiktet bestående ska inte ha mer än 30 procent krontäckning. Naturtypen kan tidigare ha påverkats av mindre mänskliga ingrepp men myrens hydrologi och hydrokemi är inte starkt generellt påverkad av antropogena ingrepp. Slätter bedrivs ibland i naturtypen. Naturtypen kan delas in i två undergrupper: svagt välvda mossar eller kärr och gungflyn. Båda undertyperna återfinns i Trangölamyren

Bevarandemål

Arealen av öppna mossar och kärr (7140) ska vara minst 18,2 hektar. Våtmarkens hydrologi ska vara ostörd och det ska inte finnas några avvattande eller tillrinnande diken eller körspår som medför negativ påverkan. Grundvattenytan ska variera naturligt och vara hög under större delen av året. Störningar som orsakar positiva effekter kan förekomma som till exempel periodvis översvämning, bete, slätter, tramp, bäverdämmen med mera.

Torvbildning ska ske aktivt i myren och hydromorfologiska strukturer som är väl förknippade med naturtypen ska förekomma. Mosseplanet ska vara öppet utan indikation på att det sker igenväxning av vass,

buskar eller träd eller annan vegetation, krontäckningen ska variera från helt öppet till måttligt. Täta bestånd av vass ska inte förekomma i mosseplanet.

Våtmarkens randskog ska vara av naturskogskaraktär. Hydrokemin ska vara utan betydande antropogen påverkan (oligotrof med en god vattenkvalitet). Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom följande grupper: kärlväxter (till exempel starr och skvattram); mossor (mestadels vitmossor).

Vad kan påverka negativt

-Befintliga och tidigare genomförda ingrepp i form av dikning och andra markavvattnande åtgärder liksom dämning påverkar naturtypens hydrologi och hydrokemi, vilket ger negativa konsekvenser på vegetation och torvbildning samt torvnedbrytning. Även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer påverkar naturtypen. Effekterna kan vara uttorkning ökad igenväxning och erosion.

-Torvbrytning är ett hot som riskerar att öka i takt med efterfrågan på torv som energikälla och jordförbättringsmedel.

-Skogsbruk i närområdet; avverkning av fastmarksholmar och buffertzoner förändrar hydrologi, lokalklimat och struktur i övergångszonen mellan myren och fast mark. Avverkning av närliggande fastmarksskog kan också orsaka läckage av näringsämnen ut på myren.

-Anläggning av skogsbilvägar över eller i närheten av naturtypen kan förutom påverkan på den fysiska miljön påverka hydrologin och/eller hydrokemin i ett område.

-Ökad våtdeposition av kväve gör att naturtypens vegetationssammansättning förändras med resultat att antalet vitmossor minskar, och andelen gräs, buskar och träd ökar.

Bevarandeåtgärder

Naturtypsspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

I dagsläget finns det mindre delområden av naturtypen som växer igen eller har högre krontäckning än 30 procent. I dessa delar behövs det röjningsåtgärder för att bibehålla naturtypen. Ett annat alternativt är att göra en hydrologisk återställning om det finns betydande påverkan från avvattnande diken eller dylikt

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen öppna mossor och kärr återfinns i hela landet med tyngdpunkt i den boreala regionen. Den samlade förekomstarealen i hela landet är idag 25 848 kvadratkilometer och vilket arealmässigt är tillräckligt för att uppnå en gynnsam status men påverkan främst från tidige dikningsföretag samt ett ökat nedfall av näringsämnen med nederbörden gör att bevarandestatusen sammanvägt anses (2013) vara otillfredsställande för naturtypen.

Bevarandetillståndet för naturtypen öppna mossor och kärr i Trangölamyren kan anses som okänt eller otillfredsställande eftersom mindre delområden har en hög krontäckning. Viss negativ påverkan kan även ha skett efter att delar av direkt anslutande skogsområden avverkats. Det finns även motstridiga uppgifter om hydrologin i området är starkt eller svagt påverkat av dikning, vägar och avverkningar.

9010 - *Taiga

Arealen 4,9 hektar är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer främst i den boreala zonen på fuktiga näringsrika marker till torra och näringsfattiga. Trädsiktets krontäckningsgrad är normalt 30 - 100 procent och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg, ibland även med inslag av andra inhemska arter. Naturtypen taiga innefattar även brandfält och stormfällningar som då kan innebära en lägre krontäckning. Det kanske viktigaste elementet för naturtypen är den döda veden som hyser en lång rad vedlevande svampar och insekter, dessutom är veden födosöks- och boplatser för många fågelarter. Naturtypen delas vanligen in i flera olika undergrupper beroende på dominerande trädslag samt successionsstadier.

Bevarandemål

Arealen av taiga (9010) ska vara minst 4,9 hektar. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Barrträd ska dominera naturtypen. Lövträd ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig - riklig och det ska finnas en förnygring av ovan nämnda grupper.

Hela eller delar av naturtypen kan vara skogsbrandspåverkad, även andra omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning eller bete ska tillåtas påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens förnygring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Igenväxningsvegetation ska inte tillåtas dominera i fältskiktet. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom grupperna: insekter, mossor, svampar och lavar.

Bevarandeåtgärder

Naturtypsspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

En utav de viktigaste störningarna i naturtypen är brand. Innan människan kontrollerade brandfrekvensen i landet brann taigan i Sverige med jämna mellanrum, i Östergötland brann skogen i genomsnitt med 20 till 50 års intervall. Därför ska naturtypen skötas med återkommande bränning som utgår utifrån områdets specifika geologiska och naturvårdsspecifika förutsättningar. Generellt ska naturtypen taiga i Östergötland brännas med högst 50 års mellanrum mellan naturvårdsbränningarna. Ett återkommande intervall på 20 till 40 år mellan naturvårdsbränningarna är troligen lämpligt i Trangölamyren. Vid naturvårdsbränningar kan det vara mycket fördelaktigt att även inkludera lämplig intilliggande skog för att skapa ett så stort område som möjligt med en brandpåverkad dynamik.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen 9010 förekommer i hela landet med tyngdpunkten av utbredningen i den boreala zonen. Marker som normalt brukas som produktionsskogar tillhör ofta naturtypen taiga och det är endast i de fjällnära regionerna som det finns kvar betydande områden med äldre skog i sena successionsstadier. Naturtypen taiga (9010) har en negativ utveckling eftersom skogsbruket i marker med höga naturvärden och fjällnära skog fortsätter, dessutom har intresset för biobränslen, skogsgödsling och skogsodling med främmande trädarter ökat under senare år. Samtidigt har hänsynen vid skogsavverkning ökat och arealen skyddad skog har utökats.

År 2013 var förekomstarealen av taiganaturtypen i hela landet 20 714 kvadratkilometer och för att naturtypen 9010 ska uppnå gynnsam Bevarandestatus behövs det uppskattningsvis 42 985 kvadratkilometer. Bevarandestatus för naturtypen taiga (9010) är idag dålig i den boreala regionen och utvecklingen är övervägande negativ.

En stor del av skogen inom Natura 2000-området är i ett yngre successionstadium (relativt ung skog) men på grund av bristande kunskapsunderlag kring andelen död ved, trädskiktets struktur och ålder samt störningsfrekvens anses bevarandetillståndet för taiga som okänt.

91D0 - *Skogsbevuxen myr

Arealen 24,6 hektar är fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen omfattar myrar som är skogsbevuxna med skog med en krontäckning på minst 30 procent. Samtliga tallmossar räknas till denna typ, medan de skogsbevuxna kärrarna har en krontäckning på högst 70 procent. Trädskiktet domineras oftast av glasbjörk, tall och gran. Fält- och bottenskiktet domineras av ris, halvgräs, och vitmossor.

Skogsbevuxen myr skiljs från andra fuktiga och våta skogstyper genom sin torvproduktion. Den skogsbevuxna myren är i allmänhet surare och fattigare, medan naturtypen sumpskog visar tecken på högre näringsrikedom i form av högre träd tillväxt och åtminstone smärre örtinslag.

Ofta hittar man den skogsbevuxna myren i anslutning till större våtmarksområden, och behandlas då som en del av dessa. Skogens hydrologi är naturlig och har inte haft betydande påverkan från till exempel markavvattning eller torvtäkt.

Kantzonen mellan trädklädd fattigmyr och öppen myr är ofta betydelsefull för insekter som kräver båda miljöerna. Skogen ska vara i ett sent eller i ett relativt sent successionsstadium med undantag för de områden som har utsatts för naturliga störningsprocesser (eller motsvarande imiterade skötselåtgärder), där kan ekosystemet befinna sig i yngre successionsstadier. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen.

Bevarandemål

Arealen av skogsbevuxen myr (91D0) ska vara minst 24,6 hektar. Krontäckningen ska variera mellan tätare och glesare beskogad mark med ett olikåldrigt och flerskiktat trädskikt. Tall ska dominera naturtypen. Andra trädarter (främst glasbjörk och gran) ska utgöra ett enstaka till måttligt inslag. Det ska finnas tämligen allmänt med grov och solbelyst död ved till exempel torrträd, hålträd, liggande stockar, halvdöda träd eller branddödade träd. Förekomsten av äldre träd ska vara måttlig till riklig och det ska finnas en föryngring av ovan nämnda arter. Naturtypen ska inte påverkas av dräneringsåtgärder och ska ha en naturlig hydrologi.

Omvälvande störningar så som insektsangrepp, stormfällning, brand eller bete kan påverka naturtypens dynamik och struktur. Andra småskaliga naturliga processer som trädens föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning är positivt och ska förekomma inom området. Vindskyddade skogsmiljöer med en hög och jämn luftfuktighet ska minst utgöra ett måttligt inslag samt att det ska finnas ett stabilt eller ökande torvtäcke. Typiska och karaktäristiska arter ska kunna fortleva långsiktigt i området och

det ska finnas en art- och individrik förekomst av dessa arter inom följande grupper: kärlväxter (till exempel starr, skvattram och tranbär) och mossor.

Vad kan påverka negativt

Faktorer som kan påverka naturtypen negativt utöver den generella hotbilden på sidan sex:

-Torvtäkt eller torvbrytning.

-Störd hydrologi genom till exempel dikning eller större markskador.

Bevarandeåtgärder

Naturtypsspecifika åtgärder utöver de generella bevarandeåtgärderna för området:

Naturtypen skogsbevuxen myr ska till stor del lämnas till naturlig utveckling. Att delar av området skulle påverkas av naturvårdsåtgärder i intilliggande naturtyper eller av naturligt förekommande omvälvande störningar är långsiktigt positivt och ska ses som en del i den naturliga utvecklingen.

Bevarandestatus och bevarandetillstånd

Naturtypen skogsbevuxen myr (91D0) förekommer i hela landet med en tyngdpunkt av utbredningen i den boreala zonen. År 2013 var förekomstarealen av skogsbevuxen myr i hela landet 20 786 kvadratkilometer, vilket anses vara tillräckligt för att naturtypen ska kunna bevaras långsiktigt. Bevarandestatus för naturtypen skogsbevuxen myr (91D0) anses som gynnsamt i den alpina och boreala regionen men otillfredsställande i den kontinentala regionen.

Bevarandetillståndet för naturtypen Skogsbevuxen myr i Trangölamyren kan anses som okänt. Kunskapsunderlaget kring tillgången på död ved och naturliga störningar saknas och det finns även motstridiga uppgifter om hydrologin i området är starkt eller svagt påverkat av dikning, vägar och avverkningar.

Dokumentation

Webbsidor/databaser:

Artportalen, <https://www.artportalen.se>, (2016-07-04)

Länsstyrelsen Östergötland, <http://www.lansstyrelsen.se/ostergotland>, (2016-07-04)

Naturvårdsverket, <http://www.naturvardsverket.se>, (2016-07-04)

Skyddad natur, <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se>, (2016-07-04)

Dokument:

Länsstyrelsen, (2006), Bevarandeplan för Trangölamyren (Östgötadeln)

Naturvårdsverkets vägledningsdokument för naturtyper och arter

Naturvårdsverket, (2007), Myrskyddsplan för Sverige - Objekt i Götaland, Rapport 5670

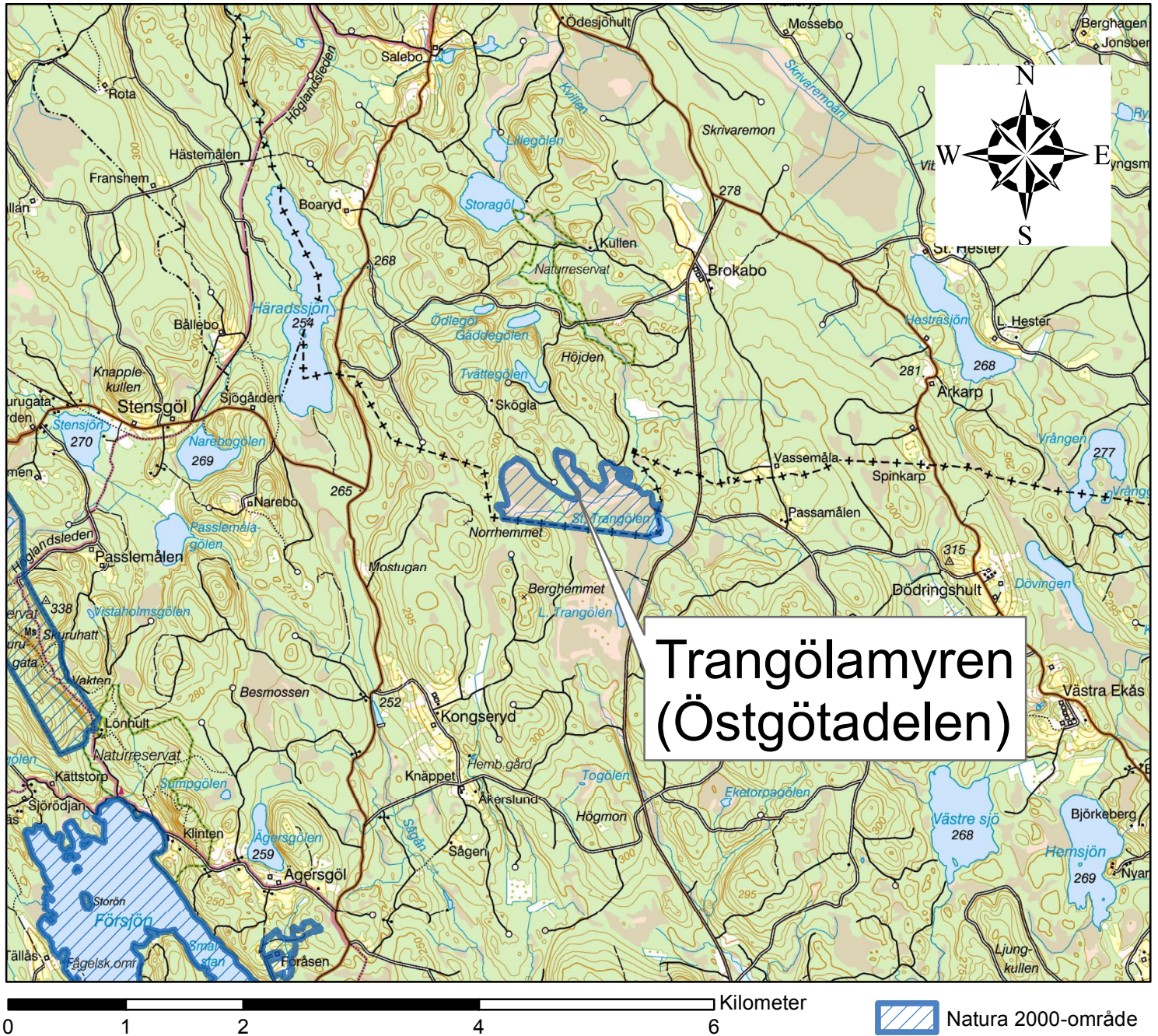
Wenche Eide (red.), Arter och naturtyper i habitatdirektivet - bevarandestatus i Sverige 2013, ArtDatabanken
SLU, Uppsala, 2014.

Bilagor:

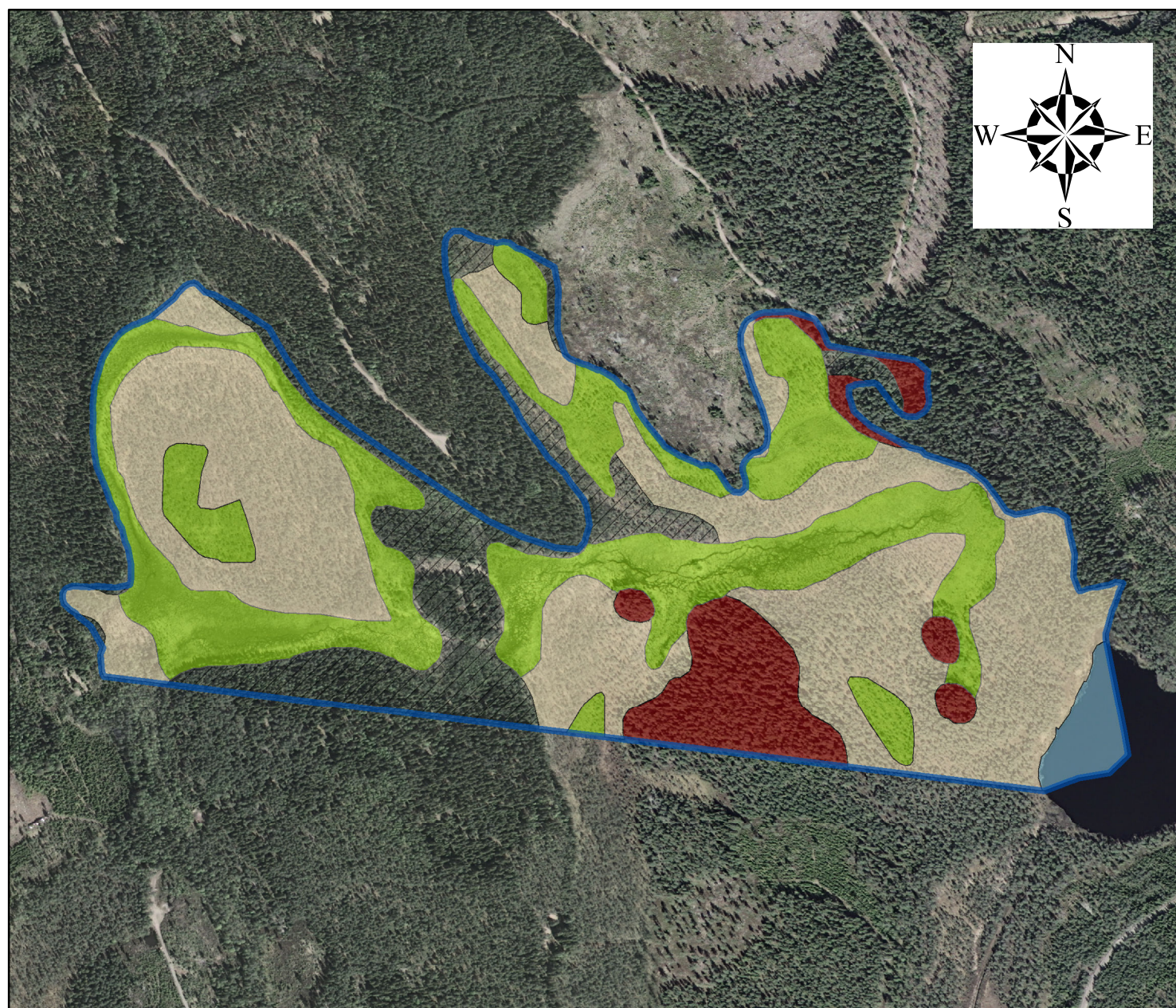
Bilaga 1, Kartor över Natura 2000-området

Bilaga 1

Översiktskarta

Natura 2000-områdets avgränsning och Natura 2000-naturtyper inom området

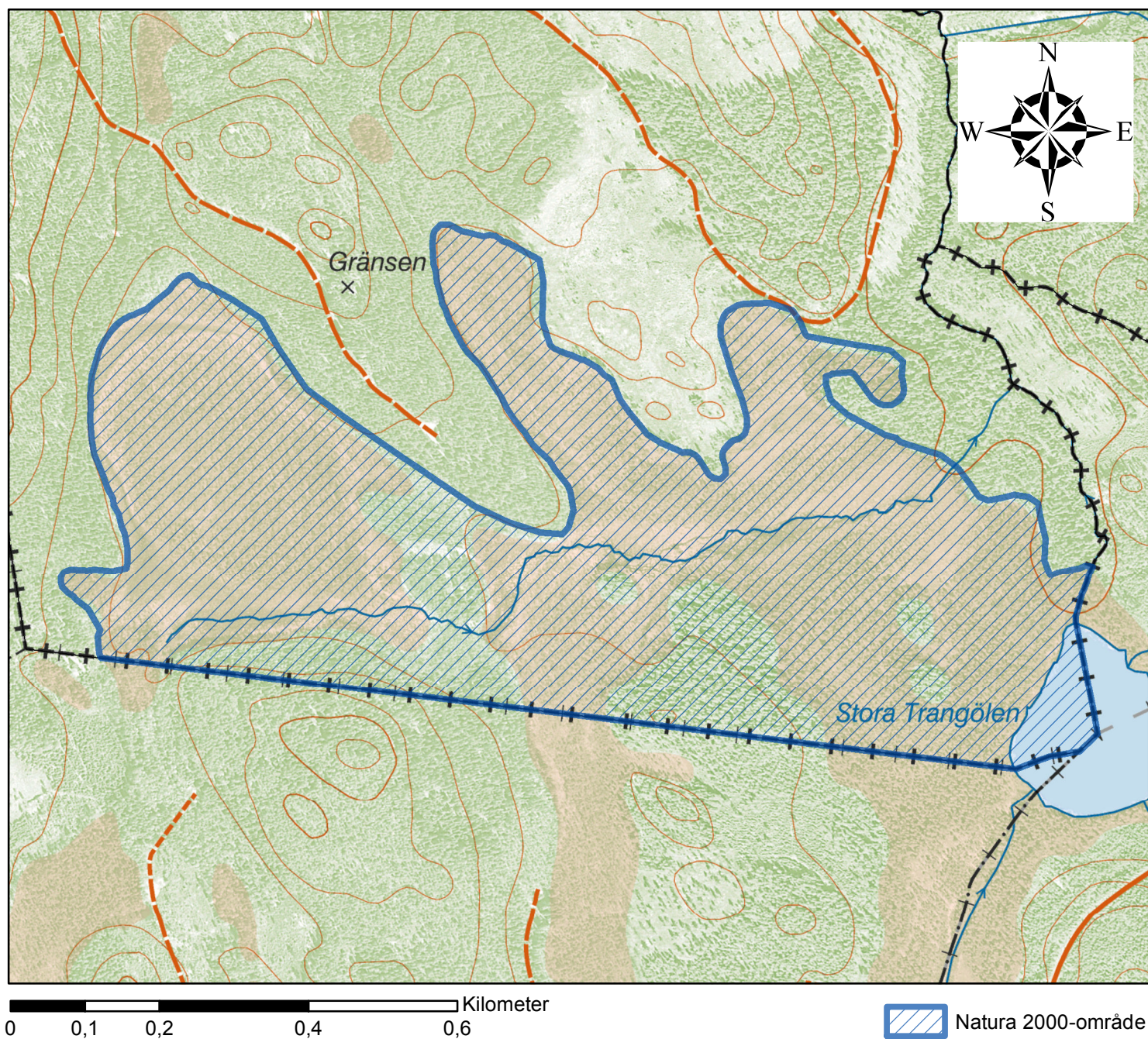

0 0,1 0,2 0,4 0,6 Kilometer

© Naturvårdsverket &
© Lantmäteriet Geodatasamverkan

- Natura 2000-område
- Annan naturtyp
- 3160 - Myrsjöar 1,2 ha
- 7140 - Öppna mossar och kärr 18,2 ha
- 9010 - Taiga 4,9 ha
- 91D0 - Skogsbevuxen myr 24,6 ha

Ekonomisk karta

© Naturvårdsverket &
© Lantmäteriet Geodatasamverkan